

Bærekraftsmål, medborgerskap og folkehelse – ny giv i politikken

Michael 2019; 16; Supplement 23: 16–21.

Asker, Hurum og Røyken blir én ny og større kommune fra og med 1. januar 2020, og bruker FNs bærekraftsmål som rammeverk for den nye kommuneplanen. Satsningen på bærekraftsmålene gir politisk kraft, inspirerer innbyggerne og er med på å bygge felles identitet som ny kommune. Folkehelsearbeidet berører de fleste bærekraftsmålene, og gjennom å løfte medborgerskap opp som et eget virksomhetsområde, legger kommunen til rette for at alle som bor i Asker deltar aktivt i samfunnet og føler seg som borgere med rettigheter og plikter. Målet er bærekraftige og helsefremmende lokalsamfunn, både her i Norge – og i resten av verden.

Hvis du spør noen fra Asker om hva som er det beste med å bo i denne kommunen, så vil de aller fleste trekke fram naturen, nærheten til marka og fjorden. Som lokalpolitiker kjenner jeg ofte på det store forvalteransvaret vi har for disse flotte naturområdene våre – selve livsgrunnlaget vårt – og kanskje vår viktigste helsefremmende ressurs.

Når vi planlegger for fremtiden må vi sikre en bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet vårt. Dette kan vi oppnå gjennom å:

1. ta vare på naturen og klimaet som en fornybar ressurs for oss og kommende generasjoner
2. sørge for rettferdighet, sosial trygghet og gode levekår for innbyggerne
3. bygge en økonomi som gir oss inntekter til livsopphold, infrastruktur og velferdsgoder.

Innbyggernes helsetilstand, og hvordan god helse er fordelt i befolkningen er også avhengig av hvordan vi klarer å opprettholde disse tre dimensjonene av bærekraftig utvikling.

- 93.000 innbyggere
- Ingen byer
- Mange tettsteder
- Norges 8. største kommune
- Areal: 376 km²
- Over 17 mil lang kystlinje

Figur 1: Fakta nye Asker:

Ny kommune – nye muligheter

I 2016 vedtok Asker, Hurum og Røyken å slå seg sammen til en ny og større kommune fra og med 1. januar 2020. Kommunesammenslåingen har gitt oss muligheten til å løfte blikket, til å tenke ikke bare beste praksis, men også neste praksis.

Tidlig i planleggingen bestemte vi oss for å bruke FNs bærekraftsmål som rammeverk for den nye kommuneplanen. Disse målene ble vedtatt i 2015, og er verdens felles arbeidsplan for å redde miljø og klima, utrydde fattigdom og bekjempe ulikhet innen 2030.

Bærekraftsmålene som består av 17 mål og 169 delmål, hjelper oss å utvikle gode løsninger lokalt – som også bidrar globalt. Vi har lagt mye arbeid i å oversette de globale målene til våre lokale forhold. I løpet av dette arbeidet har lokalpolitikerne i våre tre kommuner samarbeidet på tvers av partipolitikk og tradisjonell sektortenkning. Bærekraftsmålene har derfor allerede bidratt til å finne felles ståsted, se det store bildet og å identifisere nye muligheter for kommunen vår.

Figur 2: FNs Bærekraftsmål.

Målene som foreløpig er identifisert som de mest vesentlige for nye Asker er nr. 3: *God helse*, nr. 4: *God utdanning*, nr. 9: *Innovasjon og infrastruktur*, nr. 11: *Bærekraftige byer og samfunn*, nr. 13: *Stoppe klimaendringene*, og nr. 17: *Samarbeid for å nå målene*. Disse seks målene er lagt til grunn for satsningsområdene i samfunnsdelen til den nye kommuneplanen. Når vi lager mål i kommuneplan må vi selvsagt også se ut over målene som er definert her.

Folkehelse

Folkehelsearbeidet berører de fleste bærekraftsmålene, og den nye kommunen skal arbeide helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død innenfor alle samfunnsområder. Det å kunne tilby gode helse- og sosialtjenester er selvsagt også del av dette bildet. Vi har allerede oppdaget at bærekraftsmålene hjelper oss til å arbeide mer tverrpolitisk, og de gir oss mange muligheter for tverrsektoriell innsats. Et konkret eksempel er at gode regulerings- og arealplaner (mål 11) er avgjørende for å planlegge samfunnet vårt på en bærekraftig og helsefremmende måte. Et annet eksempel er at vi gjennom trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer (mål 4) fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse. Handling mot klimaendringene (mål 13) har også direkte positive helsekonsekvenser, for eksempel gjennom bedre luftkvalitet.

Figur 3: Parti fra Semsvannet som er et av de viktigste tur og friluftsområdene i Asker er også kåret til Askers 1000-års-sted. (Foto: Kjølund Illustrasjon)

Medborgerskap og samskaping

Bærekraftsmål nr. 17, samarbeid for å nå målene, er avgjørende for å oppnå alle bærekraftsmålene, og nye Asker tar steget helt ut og oppretter et eget virksomhetsområde for Medborgerskap og har allerede ansatt Norges første medborgerskapsdirektør. Et nytt politisk hovedutvalg for medborgerskap er dessuten etablert i kommunen.

Med begrepet medborgerskap mener vi at kommunen og innbyggerne spiller på lag, at innbyggerne deltar aktivt i samfunnsutviklingen, engasjerer seg og bidrar til å finne løsninger på de utfordringene fellesskapet står overfor. Samskaping er et resultat av medborgerskap og betyr at flere aktører er sammen om å skape verdier og velferd på nye måter.

Gjennom medborgerskap og samskaping ønsker kommunen å invitere næringslivet, frivilligheten og innbyggerne inn på kommunens tradisjonelle arenaer. Dette kan utfordre vante roller og vår måte å løse oppgavene på. Vi må derfor våge å både tenke nytt, og å gjøre ting på nye måter. For eksempel, når vi arbeider for god helse i befolkningen så skal vi sette innbyggeren i sentrum og tilrettelegge for aktiv brukermedvirkning og samarbeid for økt egenmestring og samfunnsdeltakelse. Et praktisk eksempel på denne måten å jobbe på er «Askers Velferdslab», et boligsosialt prøveprosjekt der det å fremskaffe boliger bare er en del av helheten. Andre områder som arbeid, helse og utdanning blir også ivaretatt. På denne måten kan vi fange opp levekårsutsatte barn og deres familier – og bidra til at forutsetningene for velferd kommer på plass på et tidlig tidspunkt. Dette er forebyggende arbeid og folkehelse i praksis.

Frivillighetskraft og ungdomsmedvirkning

For å få medborgerskap og samskaping i praksis er samarbeid med frivilligheten helt avgjørende. I Asker har vi et godt forankret samarbeid mellom kommune og frivillighet, og det skal fortsatt være lett å være frivillig i nye Asker. Røyken og Hurum bringer også med seg en sterk frivillighet, og vi har allerede opplevd hvordan frivilligheten i våre tre kommuner har samarbeidet om store felleskapsarrangement – både innen kultur og idrett.

Samskaping og medborgerskap betyr selvsagt at vi også må involvere og rådføre oss med de unge om samfunnsutviklingen. Det er de som skal leve livene sine i fremtidens Asker. Et ferskt eksempel på slik ungdoms-medvirkning er Askerkonferansen som vi arrangerte sammen med FNs bosettingsprogram, 24. oktober 2018. Der gav ungdommer fra Asker, Røyken og Hurum innspill til hvordan vi skal jobbe med bærekraftsmålene i nye Asker. Forslagene fra ungdommene er oppsummert i en rapport, og skal brukes som innspill i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Figur 4: Lene W. Conradi har vært ordfører i Asker siden 2007. Hun har vist stor interesse for blant annet helsefremmende arbeid, bærekraft og friluftsliv året rundt.

En nær kommune

Vi blir en stor kommune. Men med en klar ambisjon om å være en nær kommune. Dette betyr i praksis at innbyggerne må ha tilgang til nødvendige tjenester, og informasjon om dem, i lokalsamfunnet sitt. Innbyggertorg fordelt på åtte tettsteder er et av de viktigste tiltakene vi har for å satse på slike nære tjenester, nærdemokrati, samskaping og medborgerskap i nye Asker. Innbyggertorgene er på mange måter bærekraftsmål 17 i praksis, de utgjør møteplasser hvor frivillige, private og offentlige aktører kan samarbeide på tvers av interesser og generasjoner.

Allerede i forhandlingene om kommunesammenslåing oppdaget vi at Hurum, Røyken og Asker har en fellesnevner i en sterk tilknytning til de vakre naturområdene våre. Vi er en aktiv befolkning og bruker friluftsmulighetene naturen gir oss gjennom hele året. I vår nye kommune ønsker vi å fortsette med å tilrettelegge for flerbruk av marka og fjorden, men ikke bare for vår generasjon. Bærekraft og en fornuftig forvaltning for fremtidens generasjoner er helt avgjørende. Vår satsing på bærekraftsmålene inspirerer derfor innbyggerne og er med på å gi oss felles identitet som ny kommune.

Vi investerer i både nåværende og fremtidige innbyggere, og slik kan vi opprettholde de tre dimensjonene av bærekraftig utvikling (se side 11).

Gjennom å løfte medborgerskap opp som et eget virksomhetsområde, legger vi til rette for at alle som bor i Asker deltar aktivt i samfunnet og føler seg som borgere med rettigheter og plikter. Sammen skal vi vise at det å «tenke globalt – og handle lokalt» gir bærekraftige og helsefremmende lokalsamfunn, både her i Norge – og i resten av verden.

I anledning at Stiftelsen NaKuHel Asker nå markerer sitt 25-årsjubileum, vil Asker kommune takke for et fruktbart samarbeid og mange felles prosjekter helt fra starten av i 1994. Det er vårt håp at dette gode samarbeidet kan fortsette og da med økt satsing på bærekraft og en helsefremmende samfunnsutvikling til glede for kommende generasjoner.

Lene W. Conradi

fra Høyre er utdannet jurist og ordfører i Asker. Hun har sittet i kommunestyret siden 1995 og vært ordfører siden 2007. Siden vedtaket om sammenslåing mellom Hurum, Røyken og Asker i 2016, har Conradi ledet fellesnemnda for planleggingen av nye Asker kommune som er i gang 1. januar 2020.

Lene Conradi – Ordfører <Lene.Conradi@asker.kommune.no>